

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

Αγροτική Κοινωνιολογία

Θεματική ενότητα 7: Η αγροτική οικογένεια & η εκμετάλλευση 2/3

Όνομα καθηγητή: **Χαράλαμπος Κασίμης**

Τμήμα: **Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Στόχος αυτής της ενότητας είναι να εισάγει τον φοιτητή/τρια στον θεσμό της αγροτικής οικογένειας, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σε σχέση με την αστική οικογένεια, στις λειτουργίες της οικογένειας και στην ιδιαίτερη σχέση που έχει η αγροτική οικογένεια με την παραγωγική της βάση που είναι η αγροτική εκμετάλλευση.

Λέξεις κλειδιά

- Αγροτική οικογένεια, λειτουργίες αγροτικής οικογένειας, οικογενειακή εκμετάλλευση, αγροτικό νοικοκυριό, οικογενειακή γεωργία

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 1/8

- Η εκμετάλλευση είναι σήμερα και μια παραγωγική μονάδα μ' ένα σύστημα σχέσεων που προσδιορίζεται από τον καταμερισμό της εργασίας που γίνεται στη παραγωγική διαδικασία.
- Οι δεσμοί της αγροτικής οικογένειας με την αγροτική εκμετάλλευση αποτελούν τη βάση του σημαντικού βαθμού αυτονομίας της και της ποικίλης φύσης των λειτουργιών της.
- Μία άλλη πηγή των διαφορών αγροτικής και αστικής οικογένειας αποτελεί η σχέση της πρώτης με τη τοπική κοινότητα αφού μία σειρά από τις λειτουργίες της συμπληρώνονται από αντίστοιχες δραστηριότητες από τη πλευρά της κοινότητας.

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 2/8

- Σήμερα η αγροτική εκμετάλλευση σε χώρες όπως η Ελλάδα έχει βασικό χαρακτηριστικό της τη συνύπαρξη της ‘επιχείρησης’ (σαν μονάδα παραγωγής εμπορευμάτων) και της οικιακής μονάδας παραγωγής.
- Αυτή η συνύπαρξη προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά του αγροτικού επαγγέλματος και της ίδιας της εκμετάλλευσης της οποίας η οικονομική δραστηριότητα βασίζεται στις διαφορετικές και αντιφατικές αρχές της ‘επιχείρησης’ και της οικιακής μονάδας.

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 3/8

Αυτές οι αρχές επηρεάζουν:

- τα πρότυπα παραγωγής
- τις εισροές εργασίας
- την οργάνωση της εργασίας
- την οικονομική συμπεριφορά του παραγωγού στην αγορά.
- την επενδυτική δραστηριότητα της εκμετάλλευσης

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 4/8

- Κριτήριο για τον προσδιορισμό των διαφόρων τύπων αγροτικών εκμεταλλεύσεων είναι ο βαθμός στον οποίο η εκμετάλλευση έχει τα χαρακτηριστικά της 'επιχείρησης' ή της οικιακής μονάδας παραγωγής.

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 5/8

Η αγροτική εκμετάλλευση σαν παράδειγμα ‘υποταγμένου’ συστήματος παραγωγής:

- δεν έχει τα βασικά χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής επιχείρησης
- οι αλλαγές στον τρόπο αγροτικής παραγωγής προσδιορίζονται από τους νόμους λειτουργίας του ευρύτερου οικονομικού συστήματος.

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 6/8

- Θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο αυτή η 'υποταγή' αποτελεί ένα στάδιο της εξελικτικής διαδικασίας και να εκτιμηθεί πως μετασχηματίζεται η αγροτική εκμετάλλευση.
- Η υπεροχή της μεγάλης εκμετάλλευσης έναντι της μικρής, στη γεωργία δεν είναι τόσο εμφανής όσο στη βιομηχανία.
- Η αντικατάσταση των μικρών εκμεταλλεύσεων από μεγάλες δεν οδηγεί απαραίτητα στην αύξηση της παραγωγής. Μειώνει όμως το κόστος παραγωγής με την χρήση τεχνολογίας και αντικατάσταση της εργασίας.
- Επί πλέον η μεγάλη εκμετάλλευση οδηγεί και στην ορθολογική χρήση της εργασίας.

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 7/8

- Αλλά, υπάρχει το επιχείρημα ότι η μικρή εκμετάλλευση δίνει αξία παραγωγής υψηλότερη κατά μονάδα έκτασης, απ' ότι η μεγάλη. Αυτό είναι δυνατό με την αύξηση εισροών εργασίας και όπου η τεχνική δεν είναι αναπτυγμένη.
- Στη γεωργία υπάρχει η βάση για διατήρηση του οικογενειακού μοντέλου παραγωγής. Αλλά και εδώ η οικογενειακή εκμετάλλευση αποκτά χαρακτηριστικά επιχείρησης σαν αποτέλεσμα του μετασχηματισμού της.
- Η ανάπτυξη των 'επιχειρηματικών' χαρακτηριστικών δεν την κάνουν καπιταλιστική απαραίτητα αφού λόγω τεχνολογίας και τύπου καλλιεργειών, η οικογενειακή εργασία μπορεί να επαρκεί.

Αγροτική οικογένεια και αγροτική εκμετάλλευση 8/8

- Η μεγέθυνση της αγροτικής εκμετάλλευσης μέσω της αύξησης της καλλιεργούμενης έκτασης, της ποσότητας και αξίας της παραγωγής, θα χαρακτηριζόταν σαν οριζόντιου τύπου.
- Σαν κάθετου τύπου αυτή η περίπτωση όπου μια εμπορική ή βιομηχανική επιχείρηση, συμφωνεί με τον παραγωγό στην τιμή και ποσότητα παράδοσης ενός προϊόντος διαθέτοντας τις πρώτες ύλες ή και ελέγχοντας την παραγωγική διαδικασία ('συμβολαιακή γεωργία'- μορφή εξαρτημένης εργασίας).

Βιβλιογραφία

- Gasson R. and Errington A. (1993) Farm Family Business, Cab International
- Kasimis C. and Papadopoulos A.G. (1994), The Heterogeneity of Greek Family Farming: Emerging Policy Principles, Sociologia Ruralis, Vol. 34, No 2/3, 1994, pp. 206-228.
- Κασίμης Χ. και Παπαδόπουλος Α.Γ. (1999), Η Διατήρηση της Οικογενειακής Γεωργίας και η Καπιταλιστική Ανάπτυξη της Γεωργίας στην Ελλάδα: Μια Κριτική Ανασκόπηση της Βιβλιογραφίας, στο Κασίμης Χ. και Λουλούδης Λ. (επιμ), Ύπαιθρος Χώρα: Η Ελληνική Αγροτική Κοινωνία στο τέλος του 20ου αιώνα, Αθήνα, Πλέθρον και ΕΚΚΕ, σελ. 85-114.
- Παπαδόπουλος Α.Γ. (2002), Αγροτική Ανάπτυξη και Οικογενειακή Γεωργία στην Ελλάδα: Στρατηγικές Επιβίωσης, Ευελιξία και Αγροτικότητα, στο Ι. Λαμπίρη-Δημάκη (επιμ), Η Κοινωνιολογία στην Ελλάδα Σήμερα. Η Ολοκλήρωση της Τριλογίας, 1959-2000, Αθήνα, Παπαζήσης, σελ. 349-360

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αναφοράς

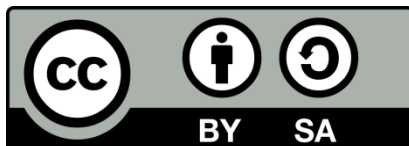
Copyright Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2014. Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Χαράλαμπος Κασίμης. «Αγροτική Κοινωνιολογία». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://mediasrv.aua.gr/eclass/courses/OCDAERD105/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων, π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
 - το Σημείωμα Αδειοδότησης
 - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
 - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)
- μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.